

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigessim-Octavum De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

De tempore concesso coniugibus ad deliberandum de religionis ingressu.
§. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

discutanda. Si igitur ex iure Divino dirimeret professio ma-
trimonium contractum, potius respectu contrahendi hanc
vim haberet, quam cum non habeat, sed solum ex iure Pon-
tificio adferendum est ex iure Pontificio provenire professioni
religiosae vim, & efficaciam matrimonium ratum dissolven-
di. Atque ita docent Hostiensis cap. ex publico verbo consumma-
tum de conuers. coniugat. Et ibi Ioann. Andr. n. 9. Anton. n. 16.
Ancharan. reperr. super caput canonum, n. 28. de constit. Felin.
c. 1. n. 19. Gandavo quodlibet. 5. q. 35. Michael de Medina
lib. 1. de factor. homin. contin. c. 86. & seq. Leonard. Lessius lib. 2.
de iust. cap. 4. dub. 3. num. 69. Coninch. disp. 26. dub. 3. concl. 4.
n. 37. Gaspar Hurtado, disp. 8. de iust. 4. n. 17. Francisc. Suarez. 3. r.
de relig. lib. 9. c. 6. per totum, præcipue à num. 20. Paul. Layman
lib. 5. sum. tract. 10. 3. p. cap. 6. n. 3.

§. V.

De tempore concessio coniugibus ad deliberandum
de Religionis ingressu.

- 1. Quis in hac parte iure decretum sit?
- 2. Bimestre concessum est ad ingressum in nouitium.
- 3. Potest Iudex compellere ingredientem, ut vel professionem fa-
ciat, vel ad coniugem reuertatur.
- 4. A quo puncto bimestre computandum sit?
- 5. Auctoritate Iudicis potest hoc bimestre arctari, vel prorogari
urgente causa.
- 6. Bimestri transacto adhuc potest coniux incontinenti Religio-
nem ingredi.
- 7. Omnis coniugatus hoc bimestre concessum est, tametsi de
ingredienda religione non cogitauerint.

1. **D**iximus §. precedenti licere coniugibus ante consum-
matum matrimonium religionem ingredi. Superest
videndum quanto tempore negare sibi iudicem consumma-
tionem possint, ut liberum habeant transitum in religionem?
Quare respondere Alexand. III. in cap. ex publico ac contro-
uers. coniugat. Episcopo Brixien. apud quem vir quidam con-
queratur, quod eius vxor, quæ diu ligauerat de matrimo-
nij valore, & condemnata adhuc reuertebat cum eo habitare
preterito religionis ingrediendæ. Mandamus, inquit Alexand.,
quomodo si prædictus vir enim carnaliter non cognouerit, & ca-
dem ad religionem transire voluerit, recepta ab eo sufficienti cau-
tione, quod vel ad religionem transire, vel ad virum suum re-
dire iura duorum mensium spatium debeat, ut ipsam absol-
uat, &c.

2. Ex quo decreto manifestè constat bimestre concessum esse coniugis, qui matrimonium non consummauit ad
deliberandum de Religionis ingressu. Et licet Abbas dicto
cap. publico, n. 11. Præpositus in cap. fin. 55. disp. Nauarr. cap. 16.
num. 27. & alij censuerint prædictum bimestre concessum
esse ad ingressum Religionis cum effectu, scilicet ad profes-
sionem, vti constat ex cap. ex parte eodem tit. de conuers. con-
iugat. At longè verius est ad solum ingressum in nouitium
concedi, vti pluribus relatis docent Henric. lib. 12. cap. 5. n. 8.
Sanch. lib. 2. de matr. disp. 2. 4. num. 4. & seqq. Gutier. de matr.
cap. 4. num. 1. Basili. Ponce, lib. 9. c. 9. num. 2. Coninch. disp.
26. dub. 3. num. 41. & 48. Gaspar Hurtado disp. 8. de matr. diffi-
cult. 8. eo quod sine manifesto Textu, & ratione recedendum
non sit à iure concedente annum nouitatus ante professio-
nem. Et licet in cap. Ad Apostolicam, de regularib. conceda-
tur, vti hic annus tum ex consensu Nouitij, tum religionis con-
tracti possit, nulli tamen inuenitur, quod ex consensu con-
iugis manentis in sæculo coarctetur. Et certè illis in locis
vbi Tridentin. receptum est, omnino verissimum existimo
prædictos duos menses non pro professione, sed pro assump-
tione habitus esse intelligendos, concedendumque esse in-
terrogatum nouitatus annum iuxta decretum. sess. 25. cap. 15. de
regul. A quo decreto solum eximit eos, qui monasterium in
commendam accipiunt, qui post sex menses tenentur ibidem
proficisci, vel commendam renouare: vt dicitur dicta sess. 25.
cap. 1. præsumunt enim ipsi facti religionem agnoscere, &
religionem notos esse, quod secus procedit in coniugibus, qui
regulariter nunquam de Religionem cogitant, & sæpè ob-
sculum coniugis religionem amplectuntur, vti refertur cap.
ex parte de conuers. coniugat. Et cap. vniuers. Qui clorici, vel
veneres. Quare si coniux, cum annos pubertatis attingit re-
ligionem ingreditur, tenetur coniux in sæculo manens expe-
ctare usque ad 16. annum, quo possit professionem emittere, vt
ex declaratione Concilij aduertit Basili. Sanch. & alij supra.
Neque obest quod in cap. ex parte ingressus pro professione sum-
mat, quia ille Textus est diuersi Pontificis, scilicet Inno-
centij, & nomen ingressus aliquando assumptionem habitus,
aliquando professionem significat.

3. Quod si ingrediens religionem ibidem proficere ten-
tas, & aliam amplecti velit, ne coniugi relicto præiudicium
suo potest Iudex compellere designato termino petemptorio,
vti in vna Religione profiteatur, vel ad virum redeat, vt opti-
Ferd. de Castro. Sum. Mor. Part. V.

mè notatur Henric. lib. 12. c. 5. num. 3. in fine. Sanch. disp. 2. 4.
n. 9. Gutier. de matr. c. 3. 4. n. 13. Coninch. disp. 26. dub. 4. n. 45.
Basili. Ponce ad lib. 9. c. 9. in fine n. 10.

4. A quo autem puncto bimestre computandum sit?
Communitè Doctores asserunt computandum esse à die
matrimonij contracti. Nam et si in dicto cap. ex publico ad con-
uers. coniugat. bimestre computatum non fuit à die contracti
matrimonij, cum longum tempus præcesserit post bimestris
concessionem, sed à die per Iudicem designato, id factum est
quia illa mulier prætendebat matrimonium esse nullum, et
valido declarato bimestre illi fuit designatum, quod duo-
bus mensibus communitè occurrentibus completur, sicuti ex
communi latè probat Sanch. dicto lib. 2. disp. 2. 4. n. 3. Basili.
Ponce, lib. 9. c. 9. n. 4.

5. Grauior tamen est dubitatio, An auctoritate Iudicis
possit hoc bimestre coarctari, vel prorogari? Affirmant com-
munitè Doctores, quos refert, & sequitur Sanch. d. disp. 2. 4. n.
1. 2. Gutier. c. 3. 4. n. 16. Basili. Ponce, lib. 9. c. 9. n. 8. & sequentibus.
Nam hoc bimestre esto à lege præscribitur ministerio Iudi-
cis imponendum; tempus tamen à lege præscriptum, & maxi-
mè imponendum per Iudicem ex causa videnti coarctari, vel
prorogari potest. Ex leg. 2. qui pro tribunali. ff. de sentent. & re
iudicata. Et ibi Bart. n. 4. Molin. lib. 2. de primogen. c. 14. n. 19.
Et pluribus comprobatur Basili. d. cap. 9. n. 8.

6. Bimestri autem transacto non ita arctatur coniux ad
reddendum debitum consummandamque matrimonium, vt
nequeat, si velit Religionem ingredi, quia dum consummatum
matrimonium non est, electio itatus relig. est conceditur; vti
tradunt ex Innocent. Cardinali, Hostiens. Butrio, & aliis Sanch.
lib. 2. disp. 2. 4. n. 27. Gutier. c. 3. 4. n. 19. Coninch. disp. 26.
dub. 4. n. 49. Gaspar Hurtado disp. 8. difficult. 8. n. 30. & colli-
giuntur ex cap. ex publico de conuers. coniugat. vt benè ponderat
Coninch. supra.

7. Quibus verbè hoc bimestre concedatur? communis est
sententia omnibus coniugatis concedi, tametsi de religione
ingredienda propositum non habeant, eo quod illud habere
possunt, & casu quo religionem non ingrediantur maiori af-
fectu postmodum coniunguntur, quia desideria dilata cres-
cunt. Ob quas rationes tunc hoc bimestre concessum asse-
runt Glossa in c. coniuges. 2. 7. q. 2. verbo primum. Syluester ver-
bo debitum. q. 1. causa 4. Rosella ibidem num. 1. Armilla, n. 5.
Et plures refert Sanch. lib. 2. disp. 2. 4. num. 25. Basili. Ponce,
lib. 9. c. 9. n. 7. Sed verus existimo cum Angelo, verbo debitum.
n. 14. Coninch. disp. 26. dub. 3. num. 46. Gaspar Hurtado dicta
disp. 8. difficult. 8. hoc bimestre solum concedi iis coniugatis
qui annum habent religionis, capessendæ. Ducor, quia à pun-
cto contracti matrimonij tenentur coniuges sibi inuicem red-
dere debitum, nisi iure Pontificio ob bonum religionis aliquo
tempore hæc obligatio suspendatur. At nullis aliis coniuga-
tis inuenitur suspensa, nisi iis qui de religionis ingressu tra-
ctant; vt constat ex cap. ex publico de conuers. coniugat. vbi hoc
bimestre, & non alibi inuenitur concessum. Ergo, &c.

§. VI.

De probationibus requisitis, vt matrimonium
contractum nullum esse iudicetur.

- 1. In foro conscientie nulla alia probatio præter testimonium ip-
sorum contrahentium requiritur.
- 2. In foro externo insufficientis est contrahentium testimonium
etiam de facto confesio.
- 3. Que sint coniecturæ facti consensus latè examinatur.
- 4. Si matrimonium dissoluedum sit ob impedimentum affinita-
tis, vel consanguinitatis unico testi non est siles adhiben-
da necessario.
- 5. Non est licitum regulariter coniugibus propria auctori-
tate recedere, etiam dum constat nullum esse matrimo-
nium.

1. **I**n foro conscientie nulla alia probatio videtur requi-
sita præter testimonium ipsorum contrahentium. His
enim fides adhibenda est; nisi aliunde colligatur manifesta
deceptio, cum in hoc foro sola falus deponentium spectetur,
vt notauit Coninch. disp. 26. dub. 6. in princip. Couaruu. 4.
decret. 1. part. cap. 4. §. 1. num. 9. Et 2. part. cap. 2. num. 2. Menoch.
de præsumpt. lib. 1. præsumpt. 77. num. 16. Et lib. 3. præsumpt. 1. nu-
mer. 29. & 37. Et consil. 385. n. 21. volum. 4. Sanch. lib. 2. disp.
45. num. 2.

2. At in foro externo insufficientis est contrahentium tes-
timonium, vt matrimonium contractum dissoluatur, tametsi
causa dissolutionis sit fictio consensus. Nam esto hæc cau-
sa vt potè interna solum et qui eam opponit nota esse pos-
sint, tamen probatio eliditur matrimonio exterius contra-
cto, vt colligitur aperte ex cap. per tuas de probation. ibi: Nihil
indignum est iuxta legitimos sanctiones, ut quod quisque sua
voce iudicè protestatus est, valent proprio testimonio inuicem.
H 3 Quo